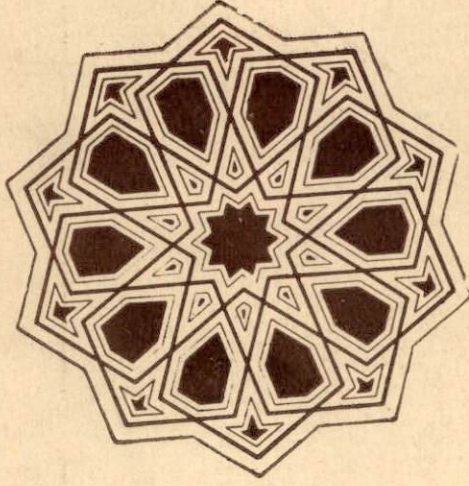

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ TARAFINDAN
ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR

II – III

1953

FEYZ VE GÜNEY MATBAASI – ANKARA

1 9 5 3

YIL : 1953

CİLT : II, SAYI : 2-3

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ TARAFINDAN
ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR

FEYZ VE GÜNEY MATBAASI — ANKARA

1 9 5 3

İ Ç İ N D E K İ L E R

BALTACIOĞLU, ISMAYIL HAKKI: Bakare sûresinin türkçesi,	119
YÖRÜKÂN, Prof. YUSUF ZİYA: İslâm akaid sisteminde gelişmeler.	127
BERK, NURULLAH: Fatih Sultan Mehmet ve Venedikli ressam Gentile Bellini. .	143
BİRAND, KÂMİRAN: 17. 18 ve 19. Yüzyıllarda devlet idesi.	161
BOUSQUET: Tanrı ve Mikado.	167
ORAL, ZEKÎ: Kubâd - Âbâd nasıl bulundu?.	171
SCHİMMEL, Prof. Dr. ANNEMARİE: Müslümanlıkta mutasavvıfane dua ve niya- zın bazı safhaları.	209
OKİÇ, Prof. M. TAYYİB: Bir tenkidin tenkidi.	219
YETKİN, Prof. SUUT KEMAL: Milletlerarası Dördüncü Sanat tenkidcileri kongresi.	291
ÇAĞATAY, Doç. Dr. NEŞET: Bibliyografya.	295

BAKARE SÜRESİNİN TÜRKÇESİ

ISMAYIL HAKKI BALTACIOĞLU

BAKARE BÖLÜMÜNÜN TÜRKÇELERİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER

7'inci belgenin Arapçası şudur: «*hatemallahü alâ kulûbihim ve alâ sem'ihim ve alâ eb-sarihüm gışavetüm ve lehüm azabün elîm*». Bu belgeyi şöyle çevirmişlerdir: «Allah kalplerini ve kulaklarını mühürlemiş ve gözlerine bir perde indirmişti ve bunların hakkı azım bir azaptır¹. *Kur'an*'ın İngilizce çevirmesinde bu belge yine böyle anlaşılmıştır: «*Their hearts and their ears hath god sealed up, and over their eyes is a covering. For them, a severe chastisement*»². Bu çevirmeler yanlıştır. Doğrusu şöyledir: «Tanrı yüreklerini, kulaklarını, gözlerini bir örtü ile kapadı».

9'uncu belgede *yühadiüne* sözünü çeviricilerin çoğunluğu «aldatırlar» diye değil aldatmaya çalışırlar¹, aldatmaya kalkışırlar², aldatmayı kurarlar³» diye çevirmişlerdir. Doğrusu «aldatırlar»dır. Çeviricilerin böyle demelerinin sebebi çekingenliktir. Oysaki *Kuran* çok açıktır.

16'ncı belgenin *Nür-ül-beyan*'daki çevirmesi şöyledir: «onlar şu kimselerdir ki hüda mukabilinde dalâleti iştira ettiler ve bu ticarete ziyanlı çıktılar ve ticaret ne demek olduğunu bilmediler». 16'nci belgede «ve ticaret ne olduğunu bilmediler» diye bir söz yoktur. Bu söz katmadır.

22'inci belgenin ilk kısmının arapçası şudur: «*ellezi caale leküm-ül-arde firaşen ves-semae binaen...*» Buradaki firaş kelimesini çeviricilerin çoğunluğu «yatak, döşek» diye çevirmişlerdir. Hattâ Elmalılı bu belgeyi açıklarken şöyle diyor: «İnsan olup da bu bina içinde o döşeğe kurulmıyan var mıdır» Fransız çeviricileri arasında «firaş»ı «divan»'la karşılayacak kadar ileri gidenler vardır. *Qui a fait pour vous de la terre un divan* (Litt.: *un lit.*) *et des cieux un dôme*.»⁴ İngilizce bir çevirmede de böyledir «*who hath made the earth a bed for you, and the heaven a covering*»⁵ «Firaş» Osmanlıcada olduğu gibi Arapçada da gerçi «yatak, döşek» anlamlarına gelir. Ancak «firaş»ın Arapçadaki anlamlarından biri de «makar, karargâh» dır. Biz *Kur'an*'ın yeryüzü, insan felsefesi üzerinde düşünerek «firaş»ı «eğlek» sözü ile karşıladık.

22'inci belgedeki «bina» sözünü çoğu «kubbe» sözü ile karşılıyor «bina sözünde kubbe anlamı yoktur. *Kur'an*'a göre yeryüzü insanın yaşayacağı, eyleneceği bir yerdir. Gökyüzü de bu yeri örten bir yapıdır. Bu Yapı tek gözlü olduğundan bunun türkçedeki tam kar-

¹ Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, *Kur'an Dili* 1936.

² The Koran, Redvell's translation, 1909.

³ Elmalılı.

⁴ Mohammet, *Le Coran*, traduction, nouvelle et intégrale par Edouard Montet, Paris 1944.

⁵ The Koran, Rodwell's translation, London, 1909.

şılığı da «dam»dır. Türkçede büyüklüğü küçüklüğü ne olursa olsun tek gözlü yapıya «dam» denir.

23'üncü belgedeki «şüheda» sözünü çeviriciler hiç anlamamışlardır. Bu sözü *Tefsir-ü Mevakip Tercümet-ül Mevahip* «putlarınız ve şuara ve muavin şahitler» diye çeviriyor. *Tefsir-i Tıbyan* buna «Allahü tealâdan gayrı ibadet ettiğiniz aliheniz» diyor. Elmalılı buna «güvendiğiniz nekadar yardımcılarınız, tanıdığınız nekadar mabutlarınız, iktidarını farzettığınız nekadar putlarınız, şuaranız, üdebanız, ülemanız, hükemanız, ümeranız, hasılı size baş, el, ayak olmak isteyecek nekadar yordakcılarınız, şahitleriniz, mühtedabihleriniz» diyor. *Nür-ül-Beyan*'a göre «şüheda»nın anlamı «putlar» demektir. Ömer Rıza Doğrul da bu sözü «güvenilen yardımcılar» olarak anlıyor. Fransızca, İngilizce çevirmeler de böyledir. Montet adı geçen *Kur'an* çevirmesinde «şüheda» karşılığı olarak *temoin* sözünü kullanıyor. Rodwell de İngilizce tanıklar demek olan *Witnesses* sözünü kullanıyor. Şüheda şehidin çoğul şeklidir, şehitler demektir. Şehit Osmanlıcadaki anlamından gayrı olarak Arapçada tüm bilgi (*Omniscience*) ıssı demektir. «Alım» gibi «şehit de Tanrı adlarından biridir. Bu anlamda şehit sözünün «şahit» sözü ile ilintisi yoktur.

25'inci belgedeki «*fiha ezvacin mütahharetün*» sözündeki «ezvac» sözünü «zevce»nin çoğulu olarak anlayanlar vardır. İşte bir kaç tanesi: «Ve cennette onlar için ayıp ve afetten pâk ve pakize hûri ve nisalar vardır» (*Tefsir-ül-Mevahip*), «anlar için de anda nisâ ve cevâri vardır» (*Tefsiri Tıbyan*), «her bir ayıp ve çirkinlikten (ki dünya arvatlarında olur) ehli Cennetten ötürü Cennette pâk münezzeh olan arvatlar vardır» (*Kitabi Kesf-ül Hakayik, Bakû.*), «ve onlar için Cennette her türlü ayıp ve kusurdan pâk zevceler vardır.» (*Türkçe Mushafı Şerif*) *Et il y aura poureux des épouses pures* (Edouvard Montet «*They have wives of perfect purity*» (Rodwell çevirmesi.) «Ezvaç» «zevce»nin değil, «zevc»in çoğuludur, «kadın» anlamına değil «eş» anlamına gelir. «Zevce»nin çoğulu «ezvaç» değil «zevcat»dır.

26'ıncı belgedeki «*innellahe lâ yestahyi*» sözünü «Allah istihya etmez» diye çevirenler vardır⁶ Bu söze «haya menetmez»⁷, «sıkılmaz»⁸ diyenler de vardır. Burada «istihya» «geri durmaz, çekinmez» demektir.

29'uncü belgedeki «*sevahünne seb'a semavatin*» sözünü Osmanlıcanın etkisi altında olacak «semayı yedi kat olarak tesviye buyurdu»⁹ diye çevirmişlerse de, bunun doğrusu tesviye etmek değil, düzene koymak, düzenlemektir.

34'üncü belgedeki «*ve kâne minel kâfirin*» sözünü *Nur-ül-Beyan*'da olduğu gibi «ve bu küfrü indellah malûm oldu» diye çevirmek doğru değildir. Doğrusu «tanımlardan oldu»dır.

37'inci belge şudur: «*fetelekka Âdeme min rabbihi kelimatın fetabe aleyhi enuehu huvettev-vabürrahim*» Bu belgeyi Elmalılı şöyle çevirmiştir: «Derken Âdem Rabbından bir takım kelimeler telâkki etti yalvardı, o da tevbesini kabul buyurup ona yine baktı. Filhakika odur ancak öyle tevvab öyle rahim. «Bu çevirmede «ona yine baktı» sözü katmadır.

41'inci belgedeki «Zann» sözü üzerinde durulacak bir sözdür. Bu belgedeki «Zann» Osmanlıcadaki «zann», Türkçedeki «sanma» değildir. Bu söz için Ömer Rıza Doğrul şu açıklamayı yapıyor: «Aslında «Zann» kelimesi kullanılıyor ki sanmak mânasına geldiği gibi bir şeyi anlamak için uğraşmakla elde edilen bilgiye de denilir.»

54'üncü belgedeki «*fektülû enfüsekiüm*» sözünü bir çokları «kendinizi öldürünüz» diye çe-

⁶ Nur-ül-beyan.

⁷ Nur-ül-beyan

⁸ Tefsiri Tıbyan

⁹ *Hülâsa-tül-Beyan fi tefsir-il-Kuran ve Nür-ül-Beyan*'da olduğu gibi.

virmişlerdir. Buradaki «nefs» kendi demek değil, sosyâl bene karşı gelen biyolojik bendir ki bütün hayvansî güdülerin kendidir. Osmanlıca da «nefsini öldürmek» diye bunu hatırlatan bir söz vardır. Çevirmede kullandığım «içini kırmak» sözünü Ali Ulyı Elöve'den derledim Kendisi bu sözün, bu anlamda olarak, Selânik'de pek yaygın olduğunu söyledi.

ÇEVİRMEDE GEÇEN ÖZ TÜRKÇE SÖZLERİN OSMANLICADAKİ KARŞILIKLARI

<i>Acıklı</i> : elîm.	<i>İşkil</i> : Şüphe
<i>Acun</i> : dünya.	<i>İyilik</i> : nimet.
<i>Ağmansız</i> : kusursuz, noksansız.	<i>Kargış</i> : lânet
<i>Aklık</i> : birğ.	<i>Kargışlamak</i> : lânet. etmek.
<i>Alçaklık</i> : zillet.	<i>Kim</i> : azap.
<i>Aldamak</i> : hile etmek.	<i>Kutlu Tin</i> : ruh-ül-Kudüs Cebrâil.
<i>Arılamak</i> : tesbih etmek.	<i>Kıskançlık</i> : haset.
<i>Arkacılık</i> : şefaaf.	<i>Karşılık</i> : ecir.
<i>Artıklık</i> : fazl.	<i>Katlanma</i> : sabır.
<i>Ayırmaç</i> : fûrkan	<i>Kaygı</i> : hüzn.
<i>Azık</i> : rızık.	<i>Kakınç</i> : gazap.
<i>Belge</i> : âyet.	<i>Kötülük</i> : şeyyie.
<i>Bellik</i> : beyyine.	<i>Kalkış</i> : kıyamet.
<i>Bitik</i> : kitap.	<i>Muştulamak</i> : tebşir etmek, müjdelemek.
<i>Acıyıcı</i> : rahman.	<i>Oruntak</i> : mebus, murahhas, halife.
<i>Bölüm</i> : sûre.	<i>Öbür acun</i> : öbür dünya, ahiret.
<i>Büyükleme</i> : tekebbür etmek.	<i>Övmek</i> : hamdetmek.
<i>Dirilik</i> : hayat.	<i>Sayrılık</i> : hastalık.
<i>Doğrucu düşünücü</i> : hakîm.	<i>Sakınan</i> : müttekî.
<i>Doygu</i> : nafaka.	<i>Sakınmak</i> : itika etmek.
<i>Dönü</i> : tövbe.	<i>Sapkınlık</i> : dalâlet.
<i>Dönü kılmak</i> : tövbe etmek.	<i>Tanımayan</i> : kâfir.
<i>Dönü onamak</i> : tövbe kabul etmek.	<i>Tamu</i> : cehennem.
<i>Dam</i> : bina	<i>Turtanak</i> : zekât.
<i>Eğlek</i> : makar, karargâh.	<i>Tümbilir</i> : ilmi kül (omniscience) sahibi olan
<i>Esirgeyici</i> : rahîm.	<i>Uçmak</i> : Cennet.
<i>Ortaklaşmak</i> : şirkoşmak.	<i>Yalvaç</i> : peygamber.
<i>Geçindirmek</i> : infak etmek.	<i>Yanlı</i> : hata
<i>Gökçe</i> : melek.	<i>Yumut</i> : ceza.
<i>Gönenecek nesne, gönenmelik</i> : matağ.	<i>Yoluk</i> : adl.
<i>Görünmez</i> : gayb.	<i>Yükünmek</i> : rukûa varmak.
<i>İnanan</i> : mümin.	

SIĞIR BÖLÜMÜ

- 1) Elif, lâm, mîm.
- 2) Bu Bitik, Hiç işkilsiz, sakınanlara yol göstericidir.
- 3) O sakınanlar ki görünmeze inanırlar, yalvarıya dururlar, kendilerine azık olarak verdiğimizden başkalarını da geçindirirler...
- 4) O sakınanlar ki sana indirilene de, senden önce indirilmiş olana da inanırlar, öbür acuna dahi kesin olarak inanırlar.

- 5) İşte bu insanlardır ki Tanrı'nın doğru yolu üzerindedirler, yine onlardır ki kurtuluşu bulurlar.
- 6) Gerçekten tanımazlık edenlere sonunu düşündürsen de birdir, düşündürmesen de. İnanmazlar ki!
- 7) Tanrı onların yürekleri, dudakları, gözleri üstüne bir örtü çekti. Onlar için ulu bir kın var.
- 8) İnsanlar arasında öyleleri vardır ki: «Biz Tanrı'ya da, Son güne de inanırız» derler, yine de inanmazlar.
- 9) Onlar Tanrı'yı da, inananları da aldarlar. Oysa ki yalnız kendilerini aldemiş olurlar da bunu bilmezler.
- 10) Bu kimselerin yüreklerinde bir sayrılık var. Tanrı da bu sayrılığı daha çok artırmıştır. Yalancılık ettiklerinden dolayı onlar için acıklı bir kın var.
- 11) Kendilerine: «yeryüzünde karıştırıcılık etmeyin» denilince, onlar: «biz olsa olsa düzeltici kimseleriz» derler.
- 12) Gerçekten, karıştırıcılar onların ta kendileri değil midir? Ancak, onlar bunu bilmezler.
- 13) Onlara: «herkes nasıl inandıysa siz de öylece inanını» denilince: «avanaklar nasıl inanırlarsa, biz de öyle mi inanalım» derler. Gerçekten avanak olanlar ta kendileri değil mi? Yalnız onlar bunu bilmezler ki.
- 14) İnanır olanlarla karşılaştılar mı: «blz inanıyoruz» derler. Şeytanlarla başbaşa kalınca da: «biz gerçekten sizinle birliğiz, onlarla ancak alay ediyoruz» derler.
- 15) Tanrı onlarla eğlenir. Hem kendilerini taşkınlıkları içinde sürükler de onlar körü körüne bocalayıp dururlar.
- 16) Onlar öyle kimselerdir ki doğru yerine iğriyi satın alırlar. Alırlar da alış verişlerinde kazanç elde etmezler, bir daha da doğru yola dönmezler.
- 17) Onların durumu öyle bir kimsenin durumuna benzer ki ateş yakıp ortalığı aydınlatmıştır da Tanrı onun ışığını gidermiştir, onları karanlıkta bırakmıştır. Onun için göremezler.
- 18) Onlar sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler. Onun için geri dönmezler...
- 19) Ya da onların durumu öyle dir kimsenin durumuna benzer ki, karanlıklarla, gürlemelerle, şimşeklerle dolu olan gökten boşanan yağmurla, yıldırımla ölmekten korkup parmaklarıyla kulaklarını tıkar. Tanrı, tanımazları her yandan çevreleyicidir.
- 20) Şimşek onların gözlerini nerdeyse kör edecekti. Onlar orada şimşek çaktıkça yürürler, karanlık bastıkça da dururlardı. Ancak, Tanrı dileseydi, kulaklarını da gözlerini de yokederdi. Gerçekten, Tanrı'nın gücü her nesneye yeticidir.
- 21) Ey insanlar; sizi de, sizden öncekileri de yaratan çalabınıza tapının ki sakınırlardan olasınız;
- 22) O çalap ki sizler için yeryüzünü eğlek, gökyüzünü de dam yaptı, gökten su indirdi, onunla da size azık olarak yiyecek içecek çıkardı. Öyleyse siz de, bile bile Tanrı'ya ortak koşmayın;
- 23) Yok, eğer kulumuza indirdiğimizde işkiliniz varsa, göreyim sizi, ortaya ona benzer bir bölüm koyun. Eğer siz sözünüzü tutan kimseler iseniz, Tanrıdan başka tüm bilirlerinizi getirin.
- 24) Yok, bunu da yapamazsanız - ki yapamazsınız da - tanımazlar için düzölmüş olan oddan sakının ki onun yakacak nesnesi insanlarla taşlardır.

- 25) İnananlara, iyilik edenlere de muştula: işkilsiz onlar için içinden ırmaklar akan uçmaklar vardır. Bunların hangisinden kendilerine yedirsel: «bunlar bizim daha önce de yediklerimiz» derler. Kendilerine bunlara benzeyenleri getirilir de ondan. Hem de onlar için orada her birine arı sili eşler vardır. Onlar bu yerlerde büsbütün kalıcıdırlar.
- 26) Gerçekten, Tanrı sivrisinekleri olsun, ondan daha üstünleri olsun, örnek getirmekten geri durmaz. İnanır olanlar bunların çalaplınca gerçek olarak verildiğini bilirler. Tanımaz olanlar ise: «Tanrı bu örnekle sanki ne demek istiyor?» derler. Böylelikle Tanrı bir çoklarını sapıttırır, bir çoğunu da doğru yola iletir. Sapıttırdıkları ise ancak karıştırcılardır.
- 27) Öyle karıştırcılar ki Tanrı'ya karşı ant içtikten sonra antlarını bozarlar, Tanrı'nın birleşsin buyurduğunu ayırırlar, yer yüzünde karışıklık çıkarırlar. İşte bunlar kendilerine edenlerdir.
- 28) Siz nasıl olur da Tanrı'ya tanımazlık edersiniz ki sizi ölüyken o diriltti, sonra öldürecek, o diriltecek, daha sonra yine ona döneceksiniz.
- 29) o öyle bir varlık ki yeryüzünde ne varsa hepsini sizin için o yarattı. Sonra gökyüzüne yönelip onu da yedi kat gök olarak düzenledi. Tanrı her nesneyi bilicidir.
- 30) O gün senin Çalap'ın Gökçelere yönelip buyurmuştu: «ben yeryüzünde kendime bir oruntag koyacağım». Dediler: «sen oraya karıştırcılık edecek, hem de kan dökecek birini mi koyacaksın? Kaldı ki bizler seni överek arlarız, seni kutlarız.» Bunun üzerine Tanrı buyurdu: «gerçekten, ben sizin bilmediklerinizi bilirim.»
- 31) Tanrı Âdem'e bütün varlıkların adlarını öğretti, sonra da onları gökcelere gösterip de buyurdu: «Özünüzde sözünüzde doğru iseniz bunların adlarını bana söyleyin.»
- 32) Gökçeler de dediler: «arılık sana özgü. Senin öğrettiklerinden başka bizim bir bildiğimiz yok. Gerçekten, bilici de, doğruyu düşüncü de ancak sensin.»
- 33) Tanrı buyurdu: «Ey Âdem, varlıkların adlarını onlara bildir. Âdem de onlara adlarını bildirdi. Sonra Tanrı buyurdu: «size demedim mi ki, gerçekten, ben yerlerin göklerin görünmezlerini, sizin açığa vurduklarınızı da, gizli tuttuklarınızı da bilirim?»
- 34) Biz Gökçelere: «Âdem'e yükünün» buyurunca, onlar da yükündüler. Yalnız İblis kaçındı, büyüklendi. Böylelikle tanımazlardan oldu.
- 35) Biz de dedik: «ey Âdem; Sen de, eşin de uçmakta oturun. Dilediğiniz yerden yiyeceğinizi. Yalnız şu ağaca yaklaşmayın. Yoksa kıyıcılardan olursunuz.»
- 36) Bunun üzerine Şeytan her ikisinin de oradan ayağını kaydırıldı. Her ikisini de buldukları yerden etti. Biz de buyurduk: «haydi, birbirinize yağı olarak aşağı inin. «Yeryüzünde gelecek bir güne değin size duranak da geçinecek de vardır.»
- 37) O sırada Âdem Çalapından bir takım sözlerle karşılaştı. Bunun üzerine dönü kıldı. Gerçekten, Çalap dönüleri onayıcıdır, esirgeyicidir.
- 38) Buyurduk: «hepiniz buradan inin. Ancak, benden size bir doğru yol gösterici gelir de siz de ona uyacak olursanız artık sizin için ne korkulacak ne de üzülecek hiç bir nesne yoktur.
- 39) Ancak, o kimseler ki Tanrı tanımazlar, belgelerimizi de yalan yerine koyarlar. İşte ateş erleri onlardır. Onlar hep orada kalacaklardır.
- 40) Ey İsrail oğulları. Size ettiğim iyilikleri bir düşünün de bana karşı olan sözünüzü yerine getirin ki ben de size karşı olan sözümü yerine getireyim. Yoksa benden korkun.

- 41) Hem sizin elinizde olanı doğrulayıcı olarak indirdiğime inanın. Onu tanımazların ilki siz olmayın. Belgelerimi az bir değerle değiştirmeyin. Benden çekinin.
- 42) Doğruyu eğri kılığına sokmayın. Doğru olanı bile bile gizli tutmayın.
- 43) Yalvarıya durun, turtanağı verin, bükünenlerle birlikte bükünün.
- 44) Siz nasıl olur da elegüne aklanma öğüdü verirsiniz de kendinizi unutursunuz; Siz ki Bitik'i de okuyorsunuz, öyleyken bunları düşünmüyor musunuz?
- 45) Siz katlanıdan, yalvarıdan yardım bekleyin. Gerçi onların her ikisi de ağır işlerdir. Ancak gönül alçaltanlar için öyle değil...
- 46) O gönül alçaltanlar ki Çalap'larına kavuşacaklarını, ona dönüp varacaklarını kesin olarak bilirler.
- 47) Ey İsrail Oğulları. Benim size ettiğim iyilikleri, sizi elegüne üstün tuttuğumu bir düşünün.
- 48) O günden sakının ki kimse kimsenin yerine karşılık ödeyemez, kimsenin arkacılığı yer bulmaz, kimseden yoluk alınmaz, kimseye yardım edecek bulunmaz.
- 49) Hem o gün sizi Firavun'gillerin elinden kurtarmıştık: size kınların en kötüsünü yapıyorlar, oğullarınızı boğazlıyorlar, kadınlarınızı sağ bırakıyorlardı. Bunda da Çalap'ınızın büyük bir sınaması vardı.
- 50) Yine düşünün o günü ki biz denizi yardık da sizi kurtardık. Firavun'gilleri de gözlerinizin önünde suda boğduk.
- 51) O gün Musa ile kırk gece için sözleşti de sizler bunun ardınca bir buzağıyı Tanrı tutmakla kıyıcı oldunuz.
- 52) Sonra bunun üzerine dahi sizi bağışladı. Şükredinsiniz diye.
- 53) O gün biz Musa'ya Bitik'i, Ayartmacı da vermiştik. Doğru yolu bulasınız diye.
- 54) O gün Musa kavmine demişti: «ey kavmim, Gerçekten siz buzağıyı tanrı tutmakla kıyıcılık ettiniz. Artık yaradanınıza dönü kılın, hem de içlerinizi kırın, Yaradanınızın katında sizin için böylesi yeydir. Gerçekten o dönücülerini onayıcıdır, esirgeyicidir.
- 55) O gün siz: «ey Musa, biz Tanrı'yı açıktan açığa görmedikçe sana inanmayız» demiştiniz de üzerine yıldırımlar inmişti. Bunu siz de gördünüz.
- 56) Sonra da sizi öldükten sonra dirilttik, şükredesiniz diye.
- 57) Hem üstünüze bulutları gölge ettikti, kudrethelvası, bildircin indirmiştik. «Size azık olarak verdiklerimin en iyilerinden yiyin.» Onlar bize değil kendi kendilerine kıydılar.
- 58) O gün demiştik: «Şu kende girin dilediğiniz yerden dilediğiniz gibi yiyin, kapısından yükünerek girin. Hem de: «bağışla bizi» deyin ki yanlıtlarınızı bağışlayım. Biz de iyi işler işliyenlerin iyiliklerini arttıralım.»
- 59) Bunun üzerine kendi kendilerine kıyıcılık edenler kendilerine buyrulmuş olan sözü başka bir söze çevirdiler. Biz de bozgunculuk ettikleri için üzerlerine kın indirdik.
- 60) O gün Musa, kavmi için su istemişti. Bunun üzerine ona «değneğini kayaya vur» demiştik. Oradan on iki pınar fışkırmıştı, Böylelikle herkes kendi içeceği yeri bilmişti. «Tanrının size verdiği azıktan yiyip için, hem yoldan çıkıp da yer yüzünde karıştırıcılık etmeyin» demiştik.
- 61) O gün siz demiştiniz: «ey Musa. Biz bir türlü yemekle kalamayız. Bizim için Çalap'ına yalyarı kıl da o bizlere yerden biten sebzelerden kabak, sarmısak, mercimek, sovan gibilerinden yetiştirsin» O da bize demişti ki «sizin için yey olan nesnelere aşâğılık olanlarla değiştirmek mi istiyorsunuz? Öyleyse Mısır'a inin de bütün iste-

dikleriniz orada vardır». Böylece, onların üzerlerine aşağılık, yoksulluk çöktürüldü. Tanrı'nın kakıncını da hak ettiler. Şundan ötürü ki onlar Tanrı'nın belgelerini tanımazlık ediyorlar, haksız yere yalvaçları öldürüyorlardı. Bu da onların ayaklanmalarından, taşkınlık etmelerinden ileri geliyordu.

- 62) Gerçekten inananlar, Yahudi olanlar, Hıristiyanlar gökçeye tapanlar olsun, her kim Tanrı'ya, Son güne inanır, iyi işler işlerse Çalaplarının katında onlara karşılık vardır, kendilerine korku da yoktur, üzüntü de yoktur.
- 63) O gün sizden söz almıştık da dağ parçasını başınızın üstüne kaldırmıştık. «Size getirdiğimizi sıkı tutun, içindekileri düşünün ki sakınırlardan olasınız.»
- 64) Sonra siz bunun ardınca sözünüzden döndünüz. Tanrı'nın artıklığı, esirgeyiciliği-olmasaydı, siz kendine edenlerden olurdunuz.
- 65) Gerçekten bilirsiniz, içinde cumartesi yaşağını çığniyenlere biz: «aşağılık maymunlara dönün» demiştik.
- 66) Böylece orada bulunanlara da onlardan sonra geleceklere de bir öğreince, sakınırlara bir öğüt vermiştik.
- 67) O gün Musa kavmine: «Tanrı size bir sığır kesin, buyuruyor» demesi üzerine onlar «sen bizi eğlence yerine mi koyuyorsun?» demişlerdi. Musa da demişti: «Tanrı'ya sığırım, beni öyle bilmezlerden kılmasın».
- 68) Onlar dediler: «sen bizim için Çalap'ına yalvarı kıl da, o sığır nasıl sığırmış bize bildirsin.» Musa dedi: «Gerçekten Tanrı buyuruyor ki» ne pek kart, ne pek körpe, ikisi ortası bir sığır olacak. Haydi siz de buyrulana yapın.»
- 69) Onlar dediler: «Çalap'ına bizim için yalvarı kıl da onun ne renkte olacağını bildirsin.» Musa dedi: «Gerçekten Tanrı buyuruyor ki, görenlerin gözlerine hoş gelen tatlı parlak sarı renkte bir sığır olacak.»
- 70) Dediler: «Çalap'ına bizden yalvarı kıl da nasıldır, nedir bize açıkça anlatsın. Gerçekten sığır sığıra benziyor. Böylelikle de Tanrı dilerse doğru olanı buluruz.»
- 71) Musa dedi: «gerçekten Tanrı buyuruyor ki toprağı sürmemiş, ekin sulamamış, hiç bir alacası olmıyan sığır olacak.» Onlar da: «İşte şimdi bize doğrusunu bildirdin» dediler. Bunun üzerine sığırı kestiler az kalsın, bunu yapmıyacaklardı.
- 72) O gün siz bir kimseyi öldürmüştünüzü de öldürenin kim olduğu üzerinde çekişmiştiniz Tanrı sizin gizlemiş olduklarınızı meydana çıkarıcıdır.
- 73) Bunun üzerine: «sığırın bir parçasıyla öldürülene vurun» dediği. Tanrı ölüyü işte böyle diriltir. Aklınız başınıza gelsin diye.
- 74) Sonra yürekleriniz katlaştı, taş gibi oldu, ya ondan da katı oldu. Gerçekten taş olur ki içinden ırmaklar kaynar, gerçekten taş olur ki, yarılr da içinden sular çıkar, yine taş olur ki Tanrı ürküsünden yerlere yuvarlanır. Tanrı sizin bütün yaptıklarınızdan bilgisiz değildir.
- 75) Yine de onların size inanacaklarını mı umup duruyorsunuz? Gerçekten içlerinden bir takımı Tanrı'nın sözünü işitip anladıktan sonra yine de onu bile bile bozdular.
- 76) Onlar inanır kişilerle yüz yüze geldiklerinde: «biz inandık» derler, birbirleriyle yalnız kalınca derler: «Çalap'ınızın size açık ettiği şeyleri siz ne diye onlara söylersiniz? Onlar bunları yine Çalap'ınızın katında size karşı dayanak diye tutacaklarını hiç düşünmüyor musunuz?»
- 77) Bilmiyorlar mı ki Tanrı gerçekten, onların gizli tuttuklarını da bilir, açığa vurduklarını da?

- 78) Onların arasında okuması olmıyanların bitik diye belledikleri salt başkalarından işittikleridir. Bunda da gerçekten kendi kuruntularıyla kalyolarlar.
- 79) Vay o kimselere ki, kendi elleriyle bitik yazarlar da az bir kazınç elde etmek için «Tanrı katındadır bu» derler. Vay onların kendi elleriyle yazdıklarına da, vay ondan kazandıklarına da.
- 80) Yine derler: «biz ateşte kalsak kalsak bir kaç günler kalırız» Sen onlara de ki: «siz bunun için Tanrı'dan söz mü aldınız? Eğer öyle ise, Tanrı verdiği sözden dönmez. Yoksa siz Tanrı üzerine bilmiyerek mi konuşuyorsunuz?»
- 81) Evet, suç edinenler, hem de yanıtularla çevrilenlerdir ki tamuluk kimseler olurlar. Onlar orada hep kalıcıdırılar.
- 82) Onlar ki inanırlar, iyi işler işlerler, onlar uçmak kişileridirler. Hep orada kalıcıdırılar.
- 83) O gün biz İsrail oğullarına ant içirmiştik: Tanrı'dan başkasına tapmıyacaksınız, ana babalarınıza, yakınlarınıza, öksüzlere, yoksullara karşı iyi davranacaksınız, herkese güzellikle söyleyeceksiniz, yalvarıya duracaksınız, turtanak vereceksiniz diye. Sonra da siz, pek azınız bir yana, yüz çevirdiniz. Sizler döneklersiniz.
- 84) Size and içirmiştik bir birinizin kanını dökmeyeceksiniz, birbirinizi yerlerinden, yurtlarından etmiyeceksiniz diye. Sonra öyle söz vermişiniz, buna siz de tanklık edersiniz.
- 85) Sonra da siz öylesiniz ki kendinizden olanları öldürüyor, içinizden bir takımını yerlerinden, yurtlarından çıkarıyor, onlara karşı suçlulukta, yağılıkta birbirinize arka oluyorsunuz. Onları size tutkun olarak getirdiklerinde de değerlerini verip satın alarak onları bundan kurtarıyordunuz. Oysaki onların yerlerinden çıkarılması size arısız kılınmıştı. Yoksa siz Bitik'in bir parçasına inanıp, bir parçasını tanımazlık mı ediyorsunuz? İçinizde böyle yapanın dünya dirliğinde de Kalkış gününde de yanıtı, yalnız aşağılanmadır. Onlar kıynların en zorlusuna çarpılacaklardır, çünkü Tanrı onların yaptıklarını bilmez değildir.
- 86) Onlar öyleleridir ki öbür dünyayı bu dünya dirliğine değıştiler, artık onların kınları da yeyilenmez, onlara yardım da edilmez.
- 87) Hem biz Musa'ya Bitiğ'i verdik, sonra ardınca da yalvaçları gönderdik hem Mer-yem oğlu İsa'ya bellikler vererek onu kutlu Tin ile de pekittikti. Siz her gönlünüzün isteğine uymaz nesnelere getiren bir yalvaç geldikçe, ona karşı büyüklendiniz, bir takımını da öldürdünüzü.
- 88) Dediler: «bizim yüreklerimiz kılıflıdır.» Evet, Tanrı da onları bu tanımazlıklarından ötürü kargışladı. Ancak, onların pek azı inanırlık ettilerdi.
- 89) O sırada ki kendilerine Tanrı katından önce size verilen doğrulayıcı olan Bitik geldi. Daha önceleri geleceğini bildikleri, kendisinden yardım istedikleri Bitik gelince de onu tanımazlık ettiler. Tanrı'nın kargışı da o tanımazlar üzerine oldu.
- 90) Tanrı'nın dilediği kuluna kendi artıklığıyla indirdiğini kıskanıp da onu tanımamak için kendilerini vererek elde ettikleri nesne ne kötü! Bunun üzerine kakinç üstüne kakinca uğradılar. Tanımıyanlara ancak aşağılayıcı kın vardır.

(Bitmedi)